

Vyjádření vedení ČRo ke stížnosti Mgr. Jany Zwyrtek Hamplové ohledně pořadu Dvacet minut Radiožurnálu ze dne 11. 11. 2022

Radě Českého rozhlasu byla ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „RRTV“) postoupena stížnost Jany Zwyrtek Hamplové (dále jen jako „stěžovatelka“) ze dne 13. 11. 2022, ve které žádá o prošetření, zda otázka moderátora dále uvedená nebyla porušením povinnosti poskytovat nezávislé zpravodajství. Stížnost byla podána v souvislosti s pořadem Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaným Českým rozhlasem dne 11. 11. 2022, ve kterém byl hostem moderátora Vladimíra Kroce politolog Jan Charvát. Předmětem stížnosti je pak otázka moderátora ve znění: "Nepřipomíná vzestup podobných skupin, jako je třeba Česko na prvním místě u nás i jinde v Evropě, nástup fašismu v Německu před sto lety?", kdy stěžovatelka tuto otázku považuje za manipulativní a porušující zásadu nezávislosti a nepřipustný útok na svobodu slova. RRTV postoupila tuto stížnost Radě Českého rozhlasu za účelem posouzení, zda nedošlo v rámci tohoto pořadu k porušení Kodexu Českého rozhlasu. Dodáváme, že RRTV stížnost projednala, provedla analýzu předmětného pořadu a v rámci této analýzy nebylo prokázáno, že by v rámci odvysílaného úseku vysílání došlo k porušení zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Na úvod našeho vyjádření zcela zřetelně a důrazně odmítáme argumentaci stěžovatelky, kterou naznačuje, že položením otázky mohlo dojít k porušení zásady nezávislosti a porušení osobnostních práv demonstrujících osob a zastáváme v tomto případě zcela opačný názor. Považujeme naopak stížnost Jany Zwyrtek Hamplové za doklad o jejím nepochopení role veřejných sdělovacích prostředků v moderní demokratické společnosti a nepochopení podstaty práva na svobodu projevu. Zcela se ztotožňujeme s analýzou RRTV, ve které RRTV uzavřela: *„Rada dále konstatovala, že v rámci pořadu a rozhovoru jako celku pak bylo k tématu „vzestupu radikalizace v Česku“ přistupováno korektně a v zásadě objektivně. Host se v rámci celého rozhovoru vyvaroval negativního hodnocení či odsudků a z pozice odborníka odpověděl na otázky pokládané mu moderátorem. Zároveň se host důsledně snažil rozlišovat mezi jednotlivými pojmy (extremismus, populismus apod.) a jasně vysvětlit rozdíly. Moderátor v tomto směru přináší často dotazy ve formě hypotéz, u kterých se hosta ptá, jestli jsou platné či jestli by s nimi souhlasil, což ale samo o sobě nezakládá porušení zákona...“*

Už závěry RRTV svědčí o tom, že předmětný díl pořadu byl zpracován korektně, objektivně a nezávisle, nicméně pokud bychom se měli nějak blíže zabývat stěžovatelkou zpochybňovanou otázkou, pak uvádíme následující: Svoboda projevu je jedním ze základních kamenů, na nichž je vybudována demokracie. Veřejné sdělovací prostředky jsou pak pilíře moderní demokracie, jejichž úkolem je umožnění svobodné a otevřené diskuse. V souladu s Kodexem Českého rozhlasu, pak Český rozhlas představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek. Pokud se týká dovolenosti vyslovování hodnotových soudů formou polemiky či v tomto případě dokonce jen otázky, pak uvádíme, že se s tímto již mnohokrát vypořádal Ústavní soud ČR ve své judikatuře, kdy jednoznačně poskytl ochranu právu na svobodu projevu, které lze omezit jen v naprosto výjimečných případech, kdy výroky nemají jakýkoliv faktický základ ve skutečnosti či naprosto neadekvátně vybočují z mezí slušnosti všeobecně uznávaných v demokratické společnosti. V nálezů Ústavního soudu ze dne 10. 12. 1997, sp. zn. II. ÚS 357/96 pak tento soud judikoval: „...každý názor, stanovisko, kritika

je, a to nikoliv dokonce polemicky uvozená, zásadně přípustnou záležitostí, a to proto, že svoboda projevu dle čl. 17 odst. 1 Listiny je jednou z nejdůležitějších zásad každé demokratické společnosti.“ Otázka byla navázána na skutečnost a měla tedy pravdivý a racionální základ, který spočívá ve výrociích řečníků iniciativy Česká republika na prvním místě pronesených na demonstraci na Václavském náměstí dne 28. 10. 2022, jejichž obsahem byly požadavky na vrácení suverenity České republiky a osvobození se od mezinárodních organizací jako jsou především Evropská unie, WHO a OSN a ukončení plánovaného ředění českého národa ukrajinskými uprchlíky, kdy dle názoru řečníků má dojít k vyhoštění uprchlíků po ukončení války, neboť odlišné životní přístupy i jazyková bariéra jsou nebezpečným prvkem pro klidné soužití v ČR. Tyto a mnohé další výroky představitelů iniciativy Česká republika na prvním místě pak představují dostatečný faktický základ pro položení takové otázky. Výklad připouštějící, že položenou otázkou mohlo dojít k porušení Kodexu, dokládá flagrantní nepochopení podstaty práva na svobodu projevu a úlohy sdělovacích prostředků, jejichž úkolem je pokládat otázky a vyslovovat názory. Ty často mohou být kritické, emotivní či až šokující, ale prostřednictvím jejich vyslovení dochází k formování veřejné diskuze nad celospolečensky závažnými tématy. Jedním z těchto témat nepochybně je i téma rizikového chování zradikalizovaných jedinců, kterým se předmětný díl pořadu zabýval.

Na závěr našeho vyjádření pak uvádíme stanovisko odpovědného dramaturga daného pořadu Petra Dudka, který se vyjádřil k tomu, proč byla daná otázka položena. *„Když Adolf Hitler seděl v roce 1924 ve vězení v Landsbergu u Mnichova, obklopovaly ho v cele květiny, sladkosti a další dárky, jimiž ho zahrnovali jeho příznivci a příznivkyně. Mohli Hitlerovi stoupeneci tehdy vědět, koho to podporují? Mohli tušit, co způsobí Mein Kampf, který jejich oblíbenec zahrnut laskavostmi tehdy v cele začal psát? Nemohli. Ale jejich nepozornost a neopatrnost měla tragické následky. Proto je nezbytné zvláště v našem politickém prostoru klást zkoumavé otázky včas. A když na protivládni demonstraci v Praze v roce 2022 zaznívají hesla, která popírají demokratickou ústavu, nebo dokonce varují před "znečištěním" českého národa přicházejícími uprchlíky, nelze podobné dotazy odkládat, zvláště ve veřejnoprávních médiích. Dvakrát je třeba podtrhnout slovo "dotazy". Nikoli verdikty, ale otázky, na něž musí odpovídat odborníci: historici a politologové.“*

S ohledem na vše výše uvedené tedy uzavíráme, že odmítáme, že by vyřčením předmětné otázky mohlo dojít k porušení Kodexu Českého rozhlasu.

Ondřej Suchan

ředitel Zpravodajství Českého rozhlasu

Mgr. Foukalová Daniela

vedoucí Oddělení právních služeb